

MAZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egy évre 16 k.
Három évre 48 k.
Helyben házhoz hordva.
Egy évre 20 k.
Három évre 60 k.
Postán szállítva.
Egy évre 24 k.
Három évre 72 k.
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétente
Gonop utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 286. szám. Nagyvárad Péntek, 1916 december 15.

Görögország fellepett az antant ellen. A görögök győzelme a franciák felett.

Budapechról táviratozza tudósítónk: Szófia-i jelentés szerint a görög hadsereg két részre osztva felvonult az antant ellen, egyik rész Monasztir, másik rész Nyugatmacedóniában az olaszok ellen nyomul.

Görög és francia csapatok harcában ma a görögök a franciákat teljesen szétverték, abban a harcban, amely Athén és Pireusz között folyt le. A franciák vesztesége 500 halott és 1000 fogoly.

Megbízható jelentések szerint Szalonikiben több helyen nagy tűzvész és zendülés támadt. Magánértesülés szerint Görögország megüzente a háborút az antantnak.

A görögök múltók akarnak maradni a hellén név ősi dicsőségéhez: férfias önértékük fellázadt az ellen a sok méliatlanság és megalkalmazás ellen, amelyben az antant részesítette őket s egy merész mozdulattal szétroppantották a franciák, angolok és olaszok által rájuk rakott bilincseket.

Az antant minden gyűlevész hada valóságos sáskasereg módjára lepte el a háboru eddigi folyamata alatt Görögországot. Példátlan az a cinizmus, amellyel felrugva Görögország semlegességét, egész otthonian berendezkedtek Szalonikiben és a görög szigeteken. A szerencsétlen görög népet, melynek igazán egy porcikája sem kívánta a háborút, ezerféle gyötrelémmel akarták az ellenünk való háboruba behajszolni. Árulókat kerestek. A királyt megfenyegették, hogy elűzik, rágyújtották a kastélyát, elrabolták hadihajóit — és ez a király, a Balkán háboru győztes vezére, most a bébe tiszteletre méltó hősenek bizonyult. Nem engedett az erőszaknak, nem ült fel a csábításnak. Semleges maradt, míg lehetett.

A semlegességet végre is ellenségeink tették számára lehetetlenné. Csordultig telt a pohár s a meggyötört görög nemzet és királya végső elkeseredéssel fordul erőszakos elnyomói ellen.

A görögöknek új szabadságharcuk kezdődik s ebben maguk mellett tudják a mi győzelmes seregeinket is.

Új erő, értékes erő robbant ki igazságos ügyünk mellett s ismét lehullott egy hazug álarc, melyre

az volt ráírva, hogy az antant a kis nemzeteket védelmezi, Görögország levonta a tanulságot Belgium, Szerbia és Románia sorából.

Bukarest elesett — és a görög önérték fölébredt.

Ujabb előrehaladás Oláhországban.

Keleti harctér. Budapest, dec. 14. (Hivatalos.) Mackensen vezértábornagy hadseregharcvonala. Az ellenség a Jalomita alsó folyásánál is visszavonulóban van. Mi újból tért nyertünk.

József főherceg vezéresredes hadseregharcvonala. Az oroszok tovább támadnak. Tegnap is mindenütt véres vereséget szenvedtek.

Zomanesci felett egy osztrák-magyar repülő lelőtt egy ellenséges repülőgépet, amely felborult és egy erdőben lezuhant.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Az oroszok tüzéségi tevékenysége a Dnyeszter mindkét oldalán fokozódott. Különben semmi ujság.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Höfer.

Angliának és Franciaországnak nem kell a béke.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: Lloyd George táviratot intézett Briandhoz, melyben kifejezte megmásíthatlan elhatározását a háborunak végső győzelemig való folytatását.

Briand válaszában biztosította az angol miniszterelnököt, hogy ugyanilyen elhatározáson van.

Szabadkőműves türelmetlenség.

— Városi közgyűlés. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tegnapi közgyűlése annyira csendes mederben indult meg, hogy már-már azt hittük, négy órára végeznek az összes kitűzött ügyekkel. Rövid 15 perc alatt már a tizedik tárgyat referálták a jegyzők, anélkül, hogy egyetlen felszólalás történt volna.

A következő pár dolgon csakhamar tustestek, rövid felszólalások után, mikor szönyegre került a Feminista egyesület kérelme; az általa felkarolt csecsemővédelem céljára kérte a város támogatását. A tanács, minden pénzügyi nyomoruságunk dacára, 600 korona megszavazását javasolta. A szabadkőműves bizottsági tagok azonban ezuttal is a régi recept szerint akartak eljárni s keveselték az összeget s úgy akarták feltüntetni az egész csecsemő védelmet, mint speciális szabadkőműves találmányt, hogy ebből is lássék, minő nemes elők hevitik őket, ami iránt eddig a profán világnak sem esze, sem szíve nem volt, s övék a hála és díszöség a jövő nemzedék megmentéséért. Azonban van esze a szabadkőművesnek s azért csak a cégrt adja, de a költséget a várossal akarja megfizettetni, mert ezek a jótékonyt a más pénzén gyakorolják.

Dr. Hoványi Gyula, anélkül, hogy egyetlen szóval kifogásolta volna a kérelem teljesítését, a maga részéről pártolta a tanács javaslatát, de megjegyezte, hogy hasonló intézmény: a Bölcsőde egyesület már félszázad óta teljesít hasonló nemes munkát még pedig három városrészben, felekezeti tekintetek nélkül. Ezt az intézményt a katolikus társadalom tartja fenn a saját pénzén s még sohasem kért városi segítyt.

Ezt az intézményt a katolikus társadalom tartja fenn a saját pénzén s még sohasem kért városi segítyt.

A szabadkőműves igazságszeretet azonban már ezt az igazságot nem tudta eltűrni szó nélkül s az egyik szabadkőműves bizottsági tag gunyos megjegyzésével felidézte a felekezeti vitát a közgyűlésen s kínos jelenetet provokált.

Az igazság kimondása kigyócsipisként hatott a többi szabadkőműves bizottsági tagokra.

Hogy is ne, hiszen még megtalálja tudni a világ, hogy nem minden humanus gondolat és nemes eszme a páholy odújából sugárzik ki az emberiség boldogítására.

Egy másik szabadkőműves városatyja pedig az ember és ember közötti egyenlőség évezredes keresztény alapelveit kísérte meg szabadkőműves felfogásként bemutatni.

Ezen a szabadkőműves heccelődésnek végre is maga a csecsemővédelem vallotta volna a kárát, mert saját bevallásuk szerint, csak ezen kínos incidens miatt nem szavazták meg a 2000 korona segítyt.

De csak vallotta volna, mert szerecsére ma az anya és csecsemővédelmi akció Nagyváradon egyáltalán nem szabadkőműves privilégium. Vannak Nagyváradon az igazi,

krisztusi felbaráti szeretet, a pozitív hit alapján álló egyesületek, melyek sajttalanul, de annál értékesebb és folyton növekvő sikerrel dolgoznak a nemzeti szent ügy: a csecsemővédelem szolgálatában. A Kath. Nővédő Egyesület, a Bölcsőde egyesület érdekében nem provokálnak izléstelen heccet, nem sértik másnak vallási érzését, nem rángatják sárba mások igazán értékes munkásságát. A keresztény szellemű, az igazi anya és csecsemővédelem a szabadkőművesek tegnapi közgyűlési lezserelése után csak annál tisztább fényben emelkedik föl a közönség meggyőződésében s ezt a csecsemővédelmet, melynek szeretet, nem pedig az elfogultság az alapja, az egész felvilágosított és a szabadkőművesekből rég kiábrándult társadalom csak annál hathatósan támogatja. Tudja, hogy így valóban a gyermekek jövőjét szolgálja, nem destruktív jel-szavakat.

A közgyűlés lefolyása különböz a következő volt:

Dr. Cziffra Kálmán főispán távol lévén, Rimler Károly polgármester elnökölt. A törvényhatóság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A közgyűlés elején elfogadták a polgármester havi jelentését s Mangra Vasul gör. kel. metropolitának köszönetet szavaztak a városi szegények részére küldött 500 K adományért.

Minden hozzászólás nélkül tudomásul vették a belügyminiszter leiratát az 1916. évi költségvetés tárgyában; továbbá a miniszter leiratát, melyben a városi alkalmazottak családi pótlékáról szóló szabályrendeletet jóváhagyja és a miniszter leiratát az 1914. év 4-ik negyedében szükségessé vált pótnittel jóváhagyásáról.

Bemutatta a tanács a honvédelmi miniszter leiratát, amely szerint a nagyváradi honvéd hadapródiskola első évfolyamába a város alapítványi helyeire Bányai Imre, Rics Sándor és Vass Károly vétettek fel. Tudomásul vették.

Pártolják Debreczen város felterjesztését a saharai szabad forgalombahozatalának engedélyezése iránt, — továbbá az orsz. magyar gazdasági egyesület emlékiratát a mezőgazdasági üzem viteléhez szükséges cikkek határaraszabása tárgyában.

A pezsgőbor után fizetendő illetékről, valamint a rendőrfelügyeleti díj felemeléséről előterjesztett szabályrendeleteket elfogadták.

Az 1917. évi költségvetés megállapításáig a bevételek beszédhatására és a szükségleteknek az 1916. évi összegek arányában leendő kielégítésére a felhatalmazás iránt kért engedélyt a tanács.

Balogh Döme nem látja az előterjesztés alapját. Ha el is fogadjuk, aligha hagyja jóvá a miniszter.

Rimler Károly megjegyzi, hogy a tanács előzékenységből terjesztette be az egész kérdést.

Az előterjesztést elfogadták.

Miliós függőkölcsön közfelkészítésre.

A tanács előterjesztést tett a városi közfelkészítés céljaira 1.000.000 korona folyószámla kölcsön felvételére iránt.

Balogh Döme kifogásolja, hogy a maximális árak dacára, a szalonna felék árát emelték. A városi boltokban panaszkönyv beszerzését kívánja.

Lukács Ödön nem tud az árak emeléséről, ha a boltokban emelik az árakat, jelentse be. A városi biztetek személyesen elleni panaszokat egyszerű levelező lapra jelentse neki s ő azonnal intézkedik. A tanács előterjesztését elfogadták.

A jövedelemmel nem bíró családtagok családi pótlékának és a háromnál több gyermekkel bíró városi alkalmazottak részére folyósítandó családi pótlék engedélyezését terjesztette elő a tanács.

Dr. Hoványi Gyula örömmel fogadja a javaslatot, annál inkább, mert ő indítványozta annak idején a háromnál több gyermek utáni családi pótlékot. Hiszi, hogy az a háboru után is megmarad.

A javaslatot elfogadták. A kéményseprőmesterek átlagként 25 százalékos áremelés elutasítását javasolta a tanács.

Czegléd Jereimás, Komlóssy József, Lebovits Rudolf, dr. Medvigy Gábor, Balogh Döme, Schvarcz Izidor és dr. Friedländer Samu hozzászólása után a tanács javaslatát fogadták el.

Szabadkőműves okvetetlenkedés.

A Feminista Egyesület anya és csecsemővédelmi és gondozási célokra pénzbeli támogatást kért a várostól. A tanács 600 korona megszavazását javasolta.

Dr. Perczel Adolf válaszul a csecsemőgondozás nagy fontosságát, kevésnek tartja a tanács által javasolt 600 koronát s indítványozta, hogy 2000 koronát szavazzanak meg a szóbanlevő célra.

Rimler Károly szerint a csecsemővédelem állami feladat s ha az állam e téren akcióba lép, támogatjuk. A Feminista Egyesület nem kér számszerű segítyt. Rámutat a város háztartásának jelenlegi állapotára; a miniszter nem hagyja jóvá a költségvetést s most óriási pótlóemelés fenyeget. Ezek az indokok vezették a tanácsot. Teljesen átérzi a csecsemővédelem nagy fontosságát s ha lehetne, a legnagyobb összeget is megadná erre a célra.

Dr. Friedländer Samu beszédében azt mondja, hogy ha a csecsemőket veszni hagyjuk, erkölcsi szempontból gyilkosságot követünk el. A város nem térhet ki a csecsemővédelem elől; ez az ő kötelessége. Pártolja Perczel indítványát.

Balogh Döme csak akkor szavazná meg a költségeket, ha a város állítaná fel az intézményt.

Dr. Hoványi Gyula cáfolja Friedländer érveléseit. Nem osztja Balogh Döme azon felfogását sem, hogy csak állami és városi feladat a csecsemővédelem, mert ahol a társadalom is működik ez irányban, támogatni kell. De nemcsak a Feministák találták fel a csecsemők védelmét. Nagyváradon van Bölcsőde-Egyesület, amely három városrészben tart fenn csecsemővédelmi intézményt felekezetre való tekintet nélkül. Ez sohasem kért segítyt, de ha jönne, ennek is adna a város támogatást. Ott van a Szent Vince intézet... (Itt Perczel Adolf közbeszólt, amelyre dr. Hoványi Gyula reflektált). Két világnézet került itt szembe: Istenfélelem és indifferentizmus; — hazaszeretet és kozmopolitizmus. Honorálja az egyesület kérelmét s a tanács által javasolt 600 K-t megszavazza. A humanizmust nem szabad kisértíteni.

Dr. Friedländer Samu a nála megszokott éles hangon szólalt fel. Tiltakozik, hogy

bárki meggyőződését, mikor a humanizmust akarja szolgálni, megtámadják. Ez belekötés a humanizmusba. A 2000 K nem nagy összeg. Helyteleníti a felekezeti kérdés bevonását a vitába. (Zaj. Imrik S. Zoltán, Gábel Jakab vitatkoztak dr Perczel Adolfal, de a vita szavait nem lehetett megérteni.) Elég tétlenül a megtámadásra, kéri, hogy fogadják el Perczel indítványát.

Dr Perczel Adolf nem akarja folytatni a felekezeti vitát (amelyet ő kezdett!) Azt várta volna, hogy Hoványi Gyula még na gyobb összeget szavaz meg. A Hoványi által felmunkált egyletek nem oldják meg a szükségletet, ezért van létjogosultsága a Feministák akciójának.

Eiró Márk helyteleníti a felekezeti vitát. Aki humanus és jóérzésű ember, nem is lehet a kérelem ellen. (Zaj. Ohó! ki állások.) Ő nem feminista, de szabadkőműves, azonban: mint a páholyban is tudják, a pozitív hit alapján áll. Felcsorítja a Feministák jócselekedetét. Az egyesület, szabadkőműves fellegős alapján nem ismer kültetését ember és ember között. (Zaj. Közbeiktások: Ez keresztény világnézet és keresztény alptétel.) Megszavazza a 2000 koronát.

Dr Medvigy Gábor: Tíz éve tagja a törvényhatóságoknak, de nem emlékezik ily kicsi és szűz eseményre. Ennek nincs itt létjogosultsága. Zárjuk be a vitát. Ez a két ellenkező nézet évezredek óta lappang az emberekben. A humanizmussal is így van a két világnézet. Mindegyik a magáénak vallja, pedig ez mindnyájunké, a nemzeté. A Bölcsőde egyet felekezeti nélkül teljesíti nemes hivatását. Hoványi Gyula felszólalása nem sértette a Feministákat, de a Perczel közbevetésének volt az a látszata, hogy a Bölcsőde egyetlet lekicsinyli. Hoványi Gyula erre hozta fel a két világnézetet. Térjünk vissza a csecsemő kérdésre. Erre nincs elég pénze a Feministáknak, ezért megszavazza a 2000 koronát.

Ezután szavaztak. 26 szavazattal, 20 ellen a tanács által javasolt 600 koronát szavazták meg.

Vidor Maró részvénytársaság kérelmére a város részére szállítandó irodaszerek árát 100 százalékkal emelték.

Nagyvárad város közigazgatási bizottságában az év végén megüresedő öt tagválasztását december 22-én tartandó rendkívüli közgyűlésre tűzték ki.

A többi kisebb ügyeket a tanácsai javaslatnak megfelelőleg fogadták el a közgyűlés véget ért.

Kerécsenyi cukorka csokoládé és diszkek eladása megkezdődött Aszódi Mihály üzletében. Főútlelet Kossuth utca Sas pólota. Fiók: Csokoládé Király Rakócza-ut. Karácsony estére Pásztorok, Borok herceg Windischgrätz t. k. pincéből. Andrányi Arad, Domay Arad és Palugyai Pozsony mind nemes fajta borok. Friss déligyümölcs, dió, malagaszőlő, kirsch mandula gardinetnek. Azenkívül germekeknek kész bíjós karácsonyfa, ezer és ezer féle játékok cukorkával töltve. Friss szaloncukorka, összes létező likőrök, szilvórium, rum, seprő és törkölypálinkák. Finom valódi konyak. Zamatos teák és kiváló finom Aszód 8 féle zamatú porokoltkavéi készen darálva. Kugler G. r. b. ud. bonbonok főraktára. Főútlelet telefon 685. Fiókuzelet telefon 610.

A párisi kamara a békejavaslatunkról.

Briand javaslatunkat csapdának nevezi.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A kamara ülésén Briand a német kancellár beszédére kijelentette: Ha országomnak nem kiáltom oda: vigyázzatok, legyetek óvatosak, úgy büntetést érdemelnék. Kötelességem megóvni az országot a megmérgezés lehetőségétől, nem mi vagyunk a kik a borzasztó háborút felidéztek, ránk kényszerítették. Századszor is kiáltom:

— Ti voltatok a támadók, bármit mondjatok, tények bizooyitják ezt; a vér a ti fejetekre hull, nem a miénk. Jogom van arra, hogy rámutassak erre az otromba csapdára. A kancellár népeinek a jólét minden eszközét, nekünk, a marnei csata győzőinek, Verdun hősiességének alamizsnát kínál. Ilyen okiratot megfontolni kell! Ezen szövegről jogom van kimondani, hogy manőverről és olyan kísérletről van szó, hogy a szövetségesek között egyenlenséget szítsanak, a lelkiismereteket megzavarják, a népeket demoralizálják. A francia köztársaság nem tehet kevesebbet, mint a konvent.

Hindenburg üdvözlése a kancellárhoz.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Hindenburg a békejavaslat elküldése alkalmával táviratozott a kancellárnak. Szerencsekívánatait fejezi ki a kancellárnak elmondott beszédéhez:

— Mi, katonák — írja — tudjuk, hogy jelenleg nincsen nagyobb, szentebb kötelességünk, mint tovább harcolni a végleges győzelemért.

A kancellár ezt válaszolta:

— Excellenciád szavaiból a német hadsereg szavát ismerem fel, amely hadsereg szabaddá tette számunkra az utat szárazon és vizen. Katonáink halálmegvető vitésége kezdesedik arról, hogyha az ellenségnek nem volna kedvére a háboru befejezése, akkor fognak csapataink igazán tartós és erős békét kiküzdeni.

Angol lap a békejavaslatról.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) A Reuter-ügynökség közli, hogy a kormány körök addig nem nyilatkoznak a békejavaslatról, amíg a szövetségesekkel nem tárgyaltak. A lapok véleményéből megállapítható, hogy a szövetségesek egyet értenek: ha a központiak javaslatai olyanok, amilyeneknek sejtjük, akkor már is mellőzésre vannak itélve.

Erős tüzharc nyugaton.

Berlin, december 14. A nagyfőhadiszámlás jelentik:

Nyugati harcok.

A Somme egyes szakaszán átmenetileg erős tüzharc. Le Fort de Paris nál az argerokban erős tüzharc előkészítés után előretört francia járőrököt visszavertünk. A Maas jobbpartján a tüzharc tüz fokozódott.

Eredménytelen orosz támadások.

Keleti harcok.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Nincs lényeges esemény. József főherceg vezérezredes harc vonala. Az Erdős Kárpátokban sok helyütt

erős tüzharc volt. A Gyergyó hegy-ségben a Proturul völgyben az oroszok veszteségteljes, de minden eredmény nélkül lefolyó támadásait folytatták.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Az egész harc vonalon a nagyon rossz utviszonyok ellenére kedvezően haladnak előre. Nagyoláhország a Csernovoda—Bukarest vasutól délre az ellenségtől meg van tisztítva.

A szerbek súlyos vesztesége.

Macedóniai front.

A szerbeknek a Csernától délkeletre ellenünk intézett támadásai a bolgár állások előtt az ellenség súlyos vesztesége mellett összeomlottak.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az antant nem tartja elfogadhatónak békeajánlatunkat.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) A Havas-ügynökség a következő hírt terjeszti: Félhivatalos közlés szerint Németország nincs abban a helyzetben, hogy az antant számára a békét elfogadható alapon ajánlja.

Petroleum-jegyet kell váltani.

Rendelet a kereskedőkhöz és a közönséghez

A hónapok óta tartó petroleum inség megszüntetésére megtörtént az első jelentősebb lépés: a petroleumjegyek behozatala. Addig is, míg ennek határpapját a polgármesterhelyettes megállapítja, jelentkezni kell mindazoknak, akik petroleumra igényt tartanak.

Az alábbi rendelet a jelentkezési határidőt szabja meg, míg a kereskedőkhöz szóló felhívás a bejelentési kötelezettséget és az árdrágítás elkerülését ajánlja nyomtatékosan a kereskedők figyelmébe.

I. Jelentkezés a petroleum-jegyért.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 33120/1916 sz. rendeletével tudatta, hogy a világító kőolaj a fogyasztás kielégítésére csak korlátozott mennyiségben fog rendelkezésre állani, miért is Nagyvárad város havi petroleum contingense 208 mázsában volt megállapítható. Azon célból, hogy a vásárló közönség e korlátozott mennyiséghez mégis hozzá juthasson, elrendelte a kereskedelemügyi miniszter ur, miszerint annak arányos szétosztása iránt intézkedjem, ellenőrizzem a petroleum mikénti kiszolgáltatását, valamint azt, hogy a kereskedők a maximális árakat szigorúan tartásuk be.

A miniszteri rendelet hatáskörömbé utalt, hogy a közfogyasztásnak világító kőolajjal való ellátása tekintetében a 24433/1916. számú rendeletben foglaltak korlátain belül gondoskodhassam. Ennek eleget teendő, elsősorban felhívtam a kőolaj finomítókat, hogy a szállított mennyiségek utnak indításáról a közlelmezési ügyosztályt azonnal értesítsék, a kereskedőket pedig köteleztem arra, hogy a beérkezett petroleum árusítását csak az általam meghatározandó mennyiségben és csak petroleumjegy ellenében eszközöljék.

A petroleumjegy kibocsátása céljából szükségesnek mutatkozott a petroleumra igényt tartóknak összeírása, miért is felhívtam mindazokat, akik petroleumra igényt tartanak, hogy e célból és a petroleumjegy kiszolgáltatása végett a közlelmezési ügyosztálynál (Városháza földszint 9) listát könyvképpel együtt jelentkezzenek.

A jelentkezés idejéről a torlóadás elkerülése végett:

Olaszi városrészben lakók részére december 15, 16, 17, 18.

Ujváros városrészben lakók részére december 19, 20, 21, 22.

Váralja városrészben lakók részére december 23, 27, 28, 29 ét állapítom meg.

Az igazolt elmaradók december 30 án jelentkezhetnek.

A jelentkezéseket az élmezési ügyosztály a kijelölt napokon délután 4-7 ig terjedő időközben fogadja el.

A petroleumjegyek 1917 január havában lépnek érvénybe, amely időtől kezdve petroleumot a kereskedők csak az általam kibocsátott petroleumjegy ellenében szolgáltathatnak ki.

A petroleum kiszolgáltatása körül felmerült esetleges panaszok a közlelmezési ügyosztálynál lesznek bejelentendők.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

II. A készletek bejelentése.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 33120-1916. számú rendeletével értesített, hogy a közfogyasztás kielégítésének biztosítása céljából utasította a világító kőolajat szállító finomítókat, hogy régi vevőik-

nek Nagyvárad város területén 208 mázsa petroleumot bocsátanak rendelkezésre.

Habár a miniszteri rendelet értelmében az illető finomítók a petroleum utnak indítását azonnal tartoznak velem közölni, mégis, hogy a Nagyváradon levő készlet felől tájékozva legyek, kötelezem az egyes kereskedőket, miszerint a petroleum beérkezését a mennyiség megjelölésével azonnal, de legkésőbb a megérkezéstől számított 6 óra alatt jelentsek be. Az arányos elosztás biztosítása céljából meghagyom, hogy a kereskedők a petroleum árusítás megkezdéséhez felhatalmazásomat szóval esetről esetre kérjék ki. A petroleum általam kibocsátandó petroleumjegyek ellenében lesz a maximális áron kiszolgáltató és pedig azon mennyiségben, amelyet külön hirdményem az egyes igényjogosultak részére megállapítani fog.

A petroleumjegyek január havában lépnek érvénybe. Az a kereskedő, aki e rendelkezésemet megszegi, készletét be nem jelenti, petroleumot meg nem felelő árszabán, vagy magasabb árszabán, avagy az arra igény jogosultságot nem szerzett részére árusítja, esetleg kiszolgáltatja, kihágást követ el a 4207-1916. M. E. számú kormányrendelet 15. szakasza, illetve az 1914. L. tc. 9. és 17. szakaszai alapján két hónapig terjedő elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog súlytatni a ezenkívül a 3044-1916. M. E. számú rendelet 9. szakasza értelmében készletének igénybevétele, s a további árusítástól való eltiltása iránt is intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1916. december hó 14 én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes.

A Kath. Növédő Egyesület első szociális délutánja.

Tegnap délután 5 órakor a Kath. Kőr Szent László termében nagyüzemi és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg a Kath. Kőr Növédő Egyesület első szociális délutánját.

Ugy részleteiben, mint összeségében e délután a legsikerültebbek közé tartozik. A két vendég missziós nővér, Schlachta Margit és Rónai Paula a keresztény nőmozgalom hivatott apostolai, akiknek kiváló szónoki képességében igazán gyönyörködik az ember s akiknek erős hita és meggyőződése az apostolok buzdóságával viszi folyton előbbre az igazi, a női társadalomhoz egyetlen méltó nőmozgalom: a keresztény szellemű, a Krisztus nyomdokain haladó nőmozgalom. A megnyitó beszédet Szilágyi Dózsa prémontrai tanár tartotta.

Egy nagy szócokról olvasta, hogy élvezte a szemeket, amelyekből az igazság után való vágyat olvasta ki. Minden csak az igazságban nyeri meg igazi értékét; azért minden szónak meg kell adni az életben az igaz jelentést, az erkölcsi tartalmat. A vallás csak az igazságban szép, erős s hódító. Az nem elsősorban tömjénfűst, hanem hervadó virág illata, hanem életet jelent, egészséges gondolkodást, tiszta érzelmeket, erős akaratot, feltétlen hódolatot. A felebaráti szeretet legyen valóban az; keressük és szeressük az emberben a lényegét, a szívet, a lelket, amely annyi finom hurral rendelkezik, hogy a szeretetet megértse, kiérezze. Utal a Semmelweis utcai

fogház és egy javítóintézet látogatására, ahol az érző szív oly megható könnyekben tört ki. Adjuk meg a szónak az értékét, becsüljük meg az adott szó szentségét az önkényt elvállalt társadalmi működésben is. A szó ne azért legyen, hogy a gondolatot eltakarja, hanem hogy azt kifejezze. Önmagát tiszteli meg az ember az adott szóhoz való hűség által; a hű lélek fenntartó erő, a szívek kapcsolója, a gyencék orsója, az egyesületek oszlopa. Majd a Szociális Missziótársulatot egy élő kápolnához hasonlítja, amely a beteg társadalomba vigasztalást, erőt, jósságot, nyugalmat áraszt és üdvözölte a nővéreket.

A beszédet a Pataki zeneiskola énekkara követte. Schumann örökké bájos két szólamu női karra írt énekét nagy hozzáértéssel, nagy rutinnal adták elő a nővendékek.

A műsor harmadik száma Rónai Paula missziónővér előadása volt. Beszédének gondolatmenete ez volt:

— Csak az erős meggyőződés adhat kitartást a szociális munkához, az az erős meggyőződés, hogy e munkára szükségük van a szenvedőknek, szükségünk van nekünk, magunknak, de szükség van a krisztusi világnézet alapján állók munkájára főleg a nők részére. Kell, hogy minden nő érdeklődjön az olyan kérdések, mint a női munka ára, az anyasági biztosítás ügye, a hitoktatás megmaradása az iskolában, stb. Vállalkoznak a kérdések megoldására a feministák, a szoc. demokraták, kik szintén szervezeteikbe akarják tömöríteni a nőket; de egyik sem a krisztusi hit és erkölcsi elvek alapján akarja megoldani a kérdéseket.

Uzért kell a keresztény nőnek is serompóba lépnie, a régi, örök igazságokat modern eszközökkel: a szervezethez és tudás eszközeivel diadalra juttatni.

E gondolatoknak orszáma szélesebb körben, az írott szó előnyével Ker. Nő c. folyóirat. (Kiadja a Szoc. Missziótársulat, Budapest, V. Gizella tér 3. Előfizetési ára egy évre 2 K.)

A nőmozgalomnak krisztusi szellemben dolgozó munkással utód munkát végeznek, de vigasztalja őket meredek és nehéz útra, kon a tudat, hogy az únanuk jövőik már majd kitaposott utat találnak.

A meggyőző erővel tartott és zajos tapsokkal fogadott, magas színvonalu előadást a másik missziónővér Schlachta Margit előadása követte. E hosszabb beszédnek vázlatát ezekben adjuk:

— Ha sikeresen akarunk dolgozni — mondta a missziónővér — erős meggyőződéssel kell bírunk. Sokat beszélünk arról, hogy hitvallásos alapon szervezzünk. Miért vagyunk ennek szükségességéről meggyőződve? Azon erkölcsi kincsek, melyekkel a kereszténység rendelkezik, elvesztek, ha elvesz a kereszténység. Ezért fenntartásáért és mélyítéséért kell küzdenünk nemcsak a magánéletben, hanem szervezeteinkben és általuk is. — Legyünk oly értelemben is modernek, hogy tisztában vagyunk a kereszténység értékeivel és ne hagyjuk magunkat fölé hangzatos szövegekkel elásvolítani.

A szép beszédet viharos tapsokkal jutalmazták.

A minden tekintetben sikerült délutánt Szilágyi Dózsa rövid zárszava rekesztette be.

Legközelebbi szociális estélyét ma, d. u. 5 órakor 15 én tartja a Katholikus Növédő egyesület a Kath. Kőr Szent László termében. Ennek érdekessnek ígérkező műsora a következő:

1. Megnyitó beszéd.
2. Rónai Paula és Schlachta Margit missziónővérek előadása.
3. Marchetti: Ave Mária három szó-

lamu női kar, éneklék a Patzko zeneiskola növendékei, zongorán kíséri Patzko Aladárné uroő.

Ma délután a missziós nővérek ismeretnifogják az erdélyi viszonyokat. Az oláh betörés után bajárik azokat a városokat, melyek annyit szenvedtek az oláh betörés alatt s most beszélni fognak arról, hogy mily társadalmi segítségre van szükség az ott tapasztalt nyomor enyhítésére.

A szociális esték befejezésül a Kath. Népszövetség tagjai részére **vasárnap d. u. fél 4-kor** lesz értekezlet az Orsolya zárdá dísztermében. Erre az értekezletre a Kath. Népszövetség összes tagjai hivatalosak.

A megcsalt férj merénylete.

A tavaszon, április 28 án délben egy exaltált lelkű ember rálőtt a feleségére Nagyváradon a Komáromi-utcán. Molnár István kötélgyártó volt a tettes. A merénylet után halálsápadtan, mintegy megdermedve állt még ott, kinyújtott karral a revolvert tartva s nézett sikoltozva menekülő felesége után, kinek a golyó hátába furódott. Aztán maga felé fordította a revolvert, de az többé nem szűt el. Elámolygott s a rendőrségen jelentette magát.

Tegnap délelőtt szuronyos őr kísérte Molnár Istvánt a váradi esküdtbírószághoz. Elnök volt Szöllőssy Gyula, szavazó bírák: dr. Riedl Zoltán és Sztachó Károly, jegyző: Boér András. A vádat dr. Szokolay Gyula kir. ügyész képviselte, védő Böszörményi Géza ügyvéd volt.

A vád gyilkosság kísérletére szól. A vádlott töredelmesen vallott. Tizenegy év óta él házasságot a feleségével, öt évig békésen éltek, de az utóbbi hat év alatt türehtelen volt az asszony viselkedése. Kikapós lett s azóta állandó volt közöttük a veszekedés.

Az asszony legutolsó viszonya egy horvát katonával volt, kivel a Félix fűrdőbe szoktak kirándulni. A tavaszszal, március végén a munkából hazatérve a lakását teljesen fűresen találta, a felesége elhordott mindent s elköltözött az anyjához. A vádlott megrághatóan beszélt el, mennyit szenvedett ezután. Egyszer megpróbálta kibékíteni a feleségét. Elment az udvarára, de a felesége és az anyja rátámadtak baltával s valamelyik paprikát szórt a szemé közé. Majd megvakult.

Még mindig nem tudta feledni a feleségét, éjjelente nem aludt s elhatározta, hogy megöli s magával is végzi. Revolvert vett egy katonától s azt állandóan magával hordta. Április 28 án a Bányasoron találkozott a feleségével, ki a villamosról szállt le. Kérte, könyörgött neki, hogy térjen vissza hozzá. Meghocsát neki mindent, s horvát katonát is.

— Elcsarász engem a gazdagabbért?

— En már nem tudsz magyarul — felelte gúnyosan az asszony, a horvát katonát kiéjtésé utánozva. Végre az asszony megunt a beszélgetést s távozott, a férfi utána s folyton kérte. Az asszony nem engedett.

— Nem békül ki? Kérdezte utóljára a férfi s az elővett revolverrel utána lőtt. Az asszony sikoltozva rohant be egy udvarra, a férfi pedig elment a rendőrségre.

Ezután az asszony kihallgatására került

a sor, aki kijelentette, hogy nem akar vallani.

Butyri Lőrincné tanu azt adta elő, hogy az asszony a Félix fűrdőben katonafogva járt egy horvát katonával, akit nekik is bemutatott. A katonát előtűk csókolta meg az asszonyt. Együtt is meatek haza s az elválásnál az asszony többször visszament a horvát katonához s bucsuzásakor összeöskölköztek, aztán az asszony hazament a férje házához. Ez a tanu is hallotta, hogyan kérte a vádlott a feleségét: a merénylet előtt.

— Mariskám, drágám, gyere haza. De az asszony nem békült. Erre lőtt rá.

A tanu komoly, tisztességes embernek ismerté a vádlottat, ki roppantul szerette a feleségét.

Albert János tanu elmondja, hogy a vádlott munkás, derék ember volt. A tanu látta az asszonyt a horvát katonával karba-fogva s ezt elmondta a férjnek, aki azt felelte rá: Ez faj nekem, ez bánt.

Délután az asszony jelentkezett az elnöknel, hogy vallani akar. A kihallgatásnál elmondta, hogy az ura féltékeny volt rá s folyton veszekedett és többször meg is verte. Az elnök megkérdezte tőle, hogy miért öskölközött a horvát katonával?

— Mert jól esett, az uram ugye csókolt meg — felelte az asszony. Tagadta különben, hogy bizalmasabb viszonyban volt a horvát katonával, vagy akárki más-sal. Még most is szereti az urát.

A vádlott elmondta még, hogy a feleségének küldte a karcsányt: akkor is mikor az már elhagyta.

Goldstein Albert tanu hallgatta ki még az esküdtbírószághoz, ki azt vallotta, hogy rég ismeri a vádlottat, mint tisztességes, jóvaló munkást. Nagyon féltékeny volt, mert az asszony többször adott okot erre. E miatt sokszor volt közöttük veszekedés.

Ma folytatják a tanukihallgatásokat, itélet csak szombatra várható.

HIREK

* **Ferencz József végrendelete.** Münchener Nachrichten jelenté: Ferencz József király a végrendeletében magánvagyonából hatvan millió koronát hagyományozott a háboruban elesettek hátramaradtjainak segélyezésére; Ferencz József két leánya és Rudolf trónörökös árvája, Windischgraetz hercegné husz-husz millió koronát örökölték. Egyébb jótékony célokra tízmillió koronát hagyományozott.

* **Gyászmise dr. Belopotoczký Kálmán lelkiádvéért.** Ma reggel 8 órakor gyászmise lesz az olasz plébánia templomban néhai dr. Belopotoczký Kálmán ny. tábori püspök, nagyprépost lelkiádvéért halálának évfordulóján. A Kath. Kőr tagjai testületileg jelennek meg a gyászmisén, hogy imádkozzanak a Kőr nagy jótévedjéért. A gyászmisét dr. Karácsonyi János c. püspök, a Kath. Kőr egyházi elnöke mondja.

* **A Katholikus Kőr a katonák karácsonyáért.** Szeretetteljes, gyöngéd gondolatot valósított meg a Katholikus Kőr vezetősége, mikor elhatározta, hogy idei első háborus délutánját a katonák karácsonya javára rendezzi. Szeretettel van megválasztva az estély előja s kiváló műizlés állította össze a magas színvonalu, változatos műsort, mely méltó a Kath. Kőr előadásainak elismert kiténő hírnevéhez. A részletes műsor a következő:

1. Beethoven: Egmont nyitány. Négy kézre előadják: Pálffy Gúácsy Irén és dr. Ragdonné Gúácsy Mici urasszonyok.
2. A magyar szent korona. Előadás, tartja dr. Karácsonyi János.
3. Műdalok. Előadja: Tompa Béla, zongorán kíséri Resch Mihály.
4. Gárdonyi: Levél a Jézuskához. Szavalja: Rojti Mihály III. éves papnövendék.
5. a) Meyer Helmuth: Várásdal, b) Meyer-Helmuth: Váratam a csókra, c) Resch Mihály: Lillomszál. Éneklé dr. Krüger Aladárné urasszony, zongorán kíséri Resch Mihály.

6. Hector Berlioz: Rákóczi induló, négykézre előadják: Pálffy Gúácsy Irén és dr. Ragdonné Gúácsy Mici urasszonyok.

Bélelési díj nincs. Adományokat a katonák karácsonyfája javára köszönettel fogadjunk és hírlap útján nyugtázzunk. A fenn-tartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál megválthatók.

Az előadást vasárnap d. u. 5 órakor tartják meg a Katholikus Kőr Szent László-termben. Aki meghívóját meg nem kapta volna, forduljon a Kath. Kőr titkárához, dr. Imrik Gusztáv ügyvédhez.

* **Az új osztrák miniszterelnök Tiszáról.** Amikor Spitzmüller októberben mint a Stürgb kormány tagja elbucszott Tiszától, ezeket mondotta neki:

— „Tisza! Őa volt a tárgyalások al-kalmával a legkeményebb, de egyszerűmind a legloyalisabb, legszakavatottabb, legtárgyilagósbabb ellenfelem.

* **A Katholikus Népszövetség karácsonyi pásztorjátéka.** Jövő hét szerdáján, december 20 án egészen újszerű, nagy közönség jó része előtt ismeretlen dologgal lép a közönség elé a Katholikus Népszövetség; bemutat egy rendkívül bájos, kedves pásztorjátékot. Az Immaculata-zárda növendékei adják elő a 3 felvonásos darabot. A kinek alkalmá volt valamelyik zárda házi ünnepélyén már egy ilyen előadást látni, az tudja, mennyi báj, kedvesség, tiszteletteleng át egy ilyen, gyermekek részére írt, de felnőttek lelkét is megkapó pásztorjátékot. Most kivételesen alkalmá lesz a nagyközönségnek is egy ilyen előadásban gyönyörködni. Az ünnepsly fényét fokozni fogja, hogy Pálffy Béla váradszöllősi plébános, a ragyogó tehetségű szónok tartja az ünnepi beszédet, Polgár Mariska pedig, a kinek gyönyörű szavaltatában már többször volt alkalmá gyönyörködni a Népszövetség ünnepélyei közönségének, Szabolcska egyik legszebb versét fogja elszavalni. A rendkívül bájos, igazán karácsonyi hangulatot lehelő ünnepség szordán délután pontosan 5 órakor fog megtartatni a Katholikus Kőr Szent László-termben. Bélelési díj nincs, de szives adományok köszönettel fogadjatnak. Fenn-tartott helyek a mai naptól kezdve a Katholikus Kőr háznagyai hivatalában estén-kint megválthatók. A tiszta jövedelem leg-alább felerészben a Katholikus Növendék Egyesület anya- és csecsemővédalmi inté-

zete javára, a legszebb és legmáltóbb karácsonyi célra fordították. A Népszövetség igazgatója kéri a csoportvezetőket, sziveskedjenek a meghívókat a Népszövetségi Otthon gondnokától átvenni. A teljes műsort legközelebb közöljük.

*** Előadás a hadikölcsonról Várad-Velencén.** Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy hazafias polgársága az V. hadikölcson méltó sikere érdekében ünneplés értekezletet tart a hó 17-én, vasárnap délután 3 órakor a Kolozsvári utcai kisváros-háza helyiségében a következő programmal: 1. Műnyitó 2. A kölcson ismertetése Horváth Árpád, a Nagyváradi Takarékpénztár vezérigazgatója által. Megjelenésüket kiállításba helyezték: dr. Csiffra Kálmán főispán, Jurcsik Barna péna és adóügyi tanácsos, Friedländer Ernő igazgató, dr. Havas Mór vezérigazgató, Hiemesch Frigyes, az Osztrák-Magyar Bank főnöke, Kelen Béla, az Orsz. Hitelszövetkezet főnöke, Kereszty Kornél, a Magyar Általános Hitelbank főnöke, dr. Popper Ákos, az Egyesült Biherm. Bank és Központi Takarékpénztár vezérigazgatója, Szóke Sándor, a Peati Keresk. Bank fiókjának főnöke. A III-ik körlet törvényhatósági biz. tagjai.

*** A Spitzmüller kabinet.** Bécsből jelentik: Spitzmüller már megkezdte kabinetjének a megalakítását. A kabinet legfontosabb feladatául a Magyarországgal való kiegyezés véglegesítését és a parlament tevékenységének lehetővé tételét tekintik. Emlegetik, hogy Czerny gróf volt bukaresti követünk lesz a belügyminiszter. A vasárnapra tervezett bécsi minisztertanácsos megállapodás a felől, hogy az osztrák kormány minő módon vegyen részt a koronázási ünnepségeken Budapesten.

*** A Hadseregélyző gyászjelvényei.** A honvédelmi minisztérium Hadseregélyző Hivatala I. Ferenc József elhunytja által a nemzetre hárult gyász alkalmával saját kiadású gyászjelvényeket és érmeket hoz forgalomba. Ezzel nemcsak a közönségnek kíván alkalmasat nyújtani hegyzeti adójának lerovására, hanem egyúttal a hadijóteshonyság céljainak megvalósítását is elősegíteni törekedik. Ezeket a jelvényeket és érmeket a hivatalos lapban megjelent miniszteri rendelet hatósági oltalom alá helyezi.

*** Kétszeres fizetés?** Állami hivatalokban s a hadseregben tegnap az a hír terjedt el, hogy 1916. év január havában az összes állami tisztviselők és a hadseregben szolgáló katonaság kétszeres fizetést kap. A koronázás emlékeztetőre történnek ez a kivételes jövedelemzaporítás, amely emlékeztető tenné a legjobban sajnálgatott osztálynak a történelmi jelentőségű eseményt. E hír megerősítését negy órával várják.

*** Megszünt a cenzura Bihar megyében és Nagyváradon.** A posta- és táviróigazgatóságtól vettük azt a hivatalos értesítést, hogy Bihar megyében, beleértve Nagyváradot is, a postaküldemények újból zárva adhatók fel. Tehát a levél-, csomag- és újságcenzura megszűnt.

*** Felfüggesztik az zárórát?** Tegnap az a hír terjedt el Fama írások és bájos hírharcosnői után, hogy a szigorú zárórát december 24. és 25-én, s december 31-én és január 1-én felfüggesztik a kormány, a karácsonyi és újévi ünnep alatt tehát nem lesz korlát a fernmaradásra. E hír valószínűtlen ellenőrizni ma még nem tudjuk, s lehet, hogy csupán a közönség kihozzajása.

Megerősítik Görögország támadását az antant ellen.

Budapest, december 14. (Saját tudósítónktól.) A Zürich svájci távirati ügynökség megerősíti, hogy 12-én Pireusban véres összeütközés volt az antant-csapatok és görögök között, melyben az antant kétezer halottat és sebesültevesztett. Sarraíl hadseregének a hátában heves harcok folynak. Cyprus szigete a király mellett foglalt állást. Szalonikiban a lakosság hangulata küszöbön álló lázadásra mutat.

*** A szeszfőző szövetkezet megalakulása.** A szeszfőző szövetkezet alakuló gyűlése folyó hó 16-án szombaton d. e. fél 11 órakor lesz Nagyváradon a városházán. — Alapszabály a gyűlésen vagy korábban Székely Sándor elnök-helyettesénél Sal Ferenc-utca 4. szám a. szereshető be.

*** Az örvény.** (A Vigadó új slágere.) Ma jenteken és szombaton szenzációs új slágerdrámát mutat be a Vigadó mozgó színház „Az örvény” címmel egy könnyelmű asszony regénye játszódik le előttünk. A két főszereplő Aurette Prager és Carlo Carló Weith játsszák. Rendkívül kacagtató „A kottás” című bohózat, míg egy gyönyörű természet felvétel „A folyóvízek” et mutatja be.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle hurut szeletke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

*** Tizedes mérleg, kisebb, de jó állapotban megvételre keresetnek. Bővebbet a kiadóhivatal.**

*** Eladó egy finom sötétbarna marmota szőrméjél készült muff.** Szaniszló-utca 29. szám.

*** Megfagyott szélől kivörösödött arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású a Harmatlej crème és hozzávaló szappan.** Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festőse és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kote festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógymárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

*** Gyönyörű rózsás arca a nő leg-szebb disze.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhe-tellen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát el-tünteteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májoltokat, pattanásokat és bőr vörös-séget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimandoczy palota.

Egy ör, ki házi dolgokban is jártas, a „Fekete Sas” patotában felvétetik. Jelent-kezhetni ugyanott a 24 számú irodában.

Kiadó. Arany János-utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdő szoba s egyéb mellékkeliségekkel 1917 má-jus 1-10-ig értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál. Kossuth-utca.

*** Polcsokairtó HOKIN** bistro nagy-Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kisárolag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Ducefalva** határában 300 kishold területű legelő 1917 január 1-től bérbeadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélek-melegítő, gyermek kötött ruházatott, valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban be-szerezhetők, az általános elismert szolid és jó áruk-ból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kértek cégünket öszezenemléveszteni

IRODALOM

Az Elet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkesztő Andor József) december 10-iki száma következő tartalommal jelent meg: Temetés után. Porsán Ádám. — Tavasz az őszben. (Elbeszélés.) Péczely József. — Az ügyetlen (Regény.) Pásztor József. — Kis Ászián át a legátvolutbi harcterek felé. Gróf Vay Péter. — A Sumiak. (Elbeszélés.) Blastó Mária. — Kultura. — Héiről-héire. — Glosszák. — Szerkesztői füzetek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I., Fehérvári ut 15. szám. Előfizetési ára félre 10 korona. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Bíró Lejos folytatja Don Juan halála című regényét. Elbeszélést Csathó Kálmán ír Ibolykát ostromolják címmel. Körmeny Viktor az Egyszerűséggel foglalkozik, míg Balla Ignác Patinca címmel írt ügyes-játékot. Mohácsi Jenő, Pap Zoltán, Tábori Piroska versei, új könyvek ismertetése, Bér Böcke esevegeése, fordított regény és egyéb apróbb cikkek tartják meg a lap szöveg részét. A képek közül megemlítjük a Ferenc József király temetéséről készült fényképeket, fotográfiát a romániai front új fővezéréről, Konstantin görög királyról. Mühlbeck Károly az e heti számba is ötletes fejlcákat rajzolt. Az előfizetési díja egész évre husz-korona, negyedévre öt korona.

A "Vasárnapi Ujság" december 10-iki számának közleményei között a főhelyet a király temetése és a herceghalmi vajúti katasztrófa foglalják el. A király temetéséről teljes fogalmat adnak a képek, mintha az ember ott lett volna: bemutatják a koporsó útját a főbb pontokon, a ravatalt, a kisérők főbb csoportjait, köztük Károly királyt nejével és a kis trónörökösrel, az idegen uralkodókat stb. Thallóczy Lajos tragikus haláláról cikk és arckép szól. Szépirodalmi közlemények: Szöllösi Zsigmond és Pantopidan regénye, Tomcsányi János cikke Kosciuscóról, tárcacikk a hadikölcsonról. Egyéb közlemények: az elfoglalt Bukarest képe, francia hadikölcson plakátok s a rendes heti rovatok: A háboru napjai. Irodalom és művészet, Halálozás. A "Vasárnapi Ujság" előfizetési ára negyed évre öt korona Megrendelhető a "Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

ZENE és MŰVÉSZET.

Koronázási Királyhymusz. Ifj. Buchner Antal, az esztergomi bazilika karnagya és dr Pécsi Gusztáv tanár, a "Kárpáti őrszem" szerzői a királykoronázás alkalmából htmuszt írtak, mely nemcsak a jelen történelmi jelentőségű napokban, hanem máskor is énekelhető, (templomokban is.) Különböző kiadásban kapható Buchner Antal karnagynál (Esztergom): a zongora partitúra ára 40 fill., az orgona-partitúra, továbbá a vegyeskari vagy férfikari partitúra 50 fill. egyes énekeszólók ára 4 fillér.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Künn a bárány, benn a farkas. Szombat délután: A császárné. Szombaton este: Künn a bárány, benn a farkas. Vasárnap délután: Királynőm meghalok érted!

Künn a bárány benn a farkas.

Földes Imre legújabb vígjátéka nem is olyan gyenge, mint az ember a fővárosi pajtáskodó kritika után a szokott jogos gyanakvással előre gondolhatná. Már maga az, hogy vígjátékot írjon valaki s abban egy lucat női szereplő mellett egyetlen férfiszereplővel játszassa végig a cselekményt, elég jó és eredeti gondolat. Az alapötlet sem rossz: a sok nővel csak trétál az egy férfi, azok ellenben valamennyien igyeksznek kegyébe járni, kivéve egyet, a ki mindvégig bosszantja. Természetesen a férfi ebbe az egybe habarodik bele s minden esélyesaptsága dacára ezt az egyet komolyan megszereti és — lépre kerül, feleségül veszi. Míg parazet idáig oljutnak, egy sor tréfás helyzetben esnek keresztül, a melyek mindvégig éppen úgy fenntartják az érdeklődést, mint az eleven dialóg. Itt ott néhány nem egészen lélekes kifejezés minden kár nélkül elmaradhatna ugyan, az átlagon sem sokkal emelkedik fölül Földes darabja, de azért a Künn a bárány benn a farkas ha nem is tartozik a magyar irodalom örökbeeső alkotásai közé, a háborus szük természetben megjárja s egy estét lehet és érdemes mellette eltölteni.

Lehet és érdemes kivált olyan előadásban, mint az itteni volt, a mely minden előnyt hatványoz, a vizenyösségen pedig átúszran. Földes tudvalevőleg a fő nő szerepe,

pet, Ilusét Fényes Annuskának írta. Nos hát ha Polgár Mariskának írta volna, akkor sem tudott volna neki alkalmasabb szerepet írni. Polgár Mariska végtelenül kedves temperamentuma, eredetisége, a női érzések skáláján való teljes otthonossága ebben a szerepben tökéletesen érvényesült. Szerepének ugy tréfás, mint érzelmes részeit egyforma tökéletességgel dolgozta ki s éreztük, hogyan tudta csaknem állandóan szinte az egész előadást vezetni. Egyik: aratta legszébb sikereinek. Partnere Tóth Elek volt s ez azt jelenti, hogy a két vezető szerep a legjobb kezekbe volt letéve. Tóth Elek csölcsep fiatalembere is a legjellemzőbb vonásokkal volt megrajzolva. Kassics Eszter kissé hideg volt. T. Pogány Janka a humoros elemet vitte az előadásba híváló sikerrel. A kisebb szerepek is jó kezekben voltak, ugy, hogy a közepes értékű darab körülbelül a vidéken elérhető legjobb előadások egyikében került nálunk színre. —r.

A csokoládé katona.

— A vasárnspi bemutató. —

Mint arról már hirt adtunk, a színház legközelebbi bemutatója az operett együttes egyik előrelátható fényes sikere, amelyet a Csokoládé katonával fog aratni.

A kacagtató és öltetes meseszöveg, a közönség egy bizonyos része előtt nem ismeretlen, mert miot vigjáték már színrekerült ez a pompás darab, amelynek éppen elsőrangú kvalitásai ambicionálták a zene szerzőjét arra, hogy bírja, fülbamászó és könnyen népszerűvé váló muzsikát komponáljon, s daz sikerekben má: megacélozott libretto számára.

A vasárnspi bemutató készen várja már az előadást, amely kitűnőnek ígérkezik.

A fő női szerepeket Sz. Zsigmondy Anna, Vigh Manci és T. Pogány Janka játsszák. A cmeszerp — telvs humorral és ragyogó ötletekkel — Tompa Bilé, aki pompásat produkál a Csokoládé katonában. Igen jó szerepekhez jutnak a darabban Szigeti, Rákosi és Békafi.

Billér bucsuja. Ifju és kedves primadonnának bucsuzik Nagyváradtól. Férjhez megy s ezért Erdélyi Miklós igazgató nem tett kísérletet, hogy távozását megakadályozza, bolott Biller Icsa művésztársak fejlődése kedves perspektívát mutatott. Eleinte Mágus Miskában kívánt elbucuzni közönségétől a primadonna, amely darab további élete éppen a főszereplők folytonos változtatásával menekülhet meg az ujalomtól és a lejáratástól, de ennek akadályai mutatkoztak. Ezért A kis gróft választotta utolsó fellépésül, ami mindogy neki, mert a közönség bármely darabra megtölti a színházat, hogy kedvencitől, a kis Billertől elbucuzhasson s elvigye szeretete jeleit: a virágokat és tapsokat. December 21 én lesz a bucsualadás, s rövid művészi élete a primadonnának itt megszakad. Korán, de teljes sikerrel s a legszabbb művészi formációban.

URANIA mozgószínház
Pénteken Botlások vigjáték 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház
Pénteken Mister Robinson amerikai történet 4 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

VIGADÓ mozgószínház
Pénteken Örvény dráma 3 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 órakor és hétköznapokon 5-kor.

NYILTTÉR.

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

- China ezüst kenyér kosár . . . 4 K
- China ezüst cukor tartó . . . 4 K
- China ezüst vaj tartó . . . 4 K
- China ezüst cukor kosár . . . 4 K
- China ezüst dohányozó készlet . . . 4 K
- Vizes készlet 6 személyre . . . 4 K
- Boros készlet 6 személyre . . . 4 K
- Likörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Sörös készlet 6 személyre . . . 4 K
- Tészta készlet 6 személyre . . . 4 K
- Befőttés készlet 6 személyre . . . 4 K
- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mocca készlet aranyozással 6 személyre . . . 12 K
- Mosdó készlet fayence . . . 10 K
- Fűszer készlet állványval . . . 10 K
- Cigaretta ezüst készlet . . . 10 K
- Ebédő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 K

Evőeszközök, kávéházi felszerelések, vendéglői felszerelések
Répkeretezés, ablak üvegezés
gyorsan, előnyös árban készül.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

MEGNYILT

a „PARK“ nagyáruház
harisnya osztálya (Rákóczi-ut 5.)

Mélyen leszállított árak!

14 napig tartó nagy karácsonyi vásár!!

Női harisnya gyapju, flor és musselin.

Flor párja:	3-10, 3-40, 3-90, 4-50. kor.
Musselin párja:	3-40, 3-80, 4-50, 5-.
Gyapju párja:	5-., 6-., 7-.

Férfi harisnya pamut, gyapju és flor.

Jóminőségű pamut párja:	1-30, 1-50, 1-96, 2-16. kor.
Jóminőségű gyapju párja:	5-., 6-., 7-.
Cerna flor párja:	2-., 2-60, 3-40.

Gyermek harisnya, prima minőségű pamut negyedikgyongként párja: 1-50, 1-75, 2-., 2-25, 2-50, 2-75, 3-., 3-25, 3-50, 3-75. kor.

Glasse férfi és női keztü minden színben, igen jó minőség párja 6-.. Őszi női és férfi keztü teget-fehér, fekete-fehér, fehér-fekete jó minőség párja 4-50. kor.

Csavargamschni 6 kor. Gyapju női kabát 40 kor. Férfi sweater gyapju 26 korona.

Nagy választék zsebkendőkben és mindenféle kötöttáru cikkekben.

SZIGORUAN SZABOTT ÁRAK!

Nagy karácsonyi vásár!

a „HÓFEHÉRKE“ harisnyaáruházban

Szent László-tér, Sas-palota.

Előrehaladott időny miatt téli árak mélyen leszállított árakban:

Női gyapjukabát	28-., 30- K
Lélekmelegítők	5-., 6-., 8-., 10- "
Férfi sweater gyapju	13-., 16-., 24- "
Prima gyapjuing és nadrág	10-., 11-., 13- "
Téli férfiharisnya	1-60, 1-90, 2-30, 3-., 4- "
Női téli harisnya	1-96, 2-20, 2-60, 3-., 4- "
Téli női keztü	—90, 1-., 1-20, 1-96, 3- "
Csavar lábszárvédő prima	5-., 6-., 7- "

Nagy occasio zsebkendőkben alkalmas karácsonyi ajándék!

Női prima pamutzsebkendő tet.	6-., 8-., 10- K
Női prima cernazsebk. tet.	11-., 13-., 16-., 20- "
Női himzett jóminőségű tet.	10-., 12-., 14- "

Leszállított árak folyó hó 20-ig érvényesek!

IZSÁK LIDIA
 elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad, Park-szálloda
 Nagy Sándor-u. l. mellett.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyesnes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szilgigeti színház művészainak egyedüli szállítója. Karácsonyi ajándékká megrendelésre belefűzőket készítenek.

Telefon: 11-53.

Helfy József utóda
 NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dús raktáráról előnyösen: lisztes és gabonaszakokat, ponyvák, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papirzsinogeket,

szalmaszakok, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős csizmákat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csátary József.)

A legrégebb fűszerüzlet Nagyváradon.

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben egy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok tülkében beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszínek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ. beraktározási osztálya.

Adca: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Jó polgári házi koszt

kapható jutányos áron, úgy kihordásra, mint bentkosztosra. Telek-utca 62-ik szám alatt

Burik Józsefnél.

A mai viszonyok közt való ne héz beszerzési viszonyok dacára mindentől teljes raktárkészletet tart